

Óravázlat

Osztály:	9. osztály
Témakör:	A vízburok földrajza
Tanítási egység:	A vízburok földrajza – Gyakorlás
Az óra típusa:	Ismereteket rögzítését szolgáló, gyakorló óra
Az óra jellemző munkaformája:	Csoportmunka

Tantervi követelmények

A tanítási óra oktatási célja:

- játékos gyakorlás irodalmi szemelvények segítségével;
- a vízburok földrajza tematikai egység ismereteinek alkalmazó rögzítése;
- a vízburokban lezajló folyamatok társadalmi-gazdasági következményeinek felismertetése;
- környezeti nevelés a vízburok sérülékenységének példáján.

A tanítási óra nevelési célja:

- hatékony együttműködés a tanórán;
- közösségi nevelés: egymás meghallgatása, fegyelmezett csoportos munkavégzés;
- környezeti nevelés: vizeink védelméért, a globális éghajlatváltozásért való felelősségünk felismertetése.

A tanítási óra képzési-fejlesztési céljai:

- elvont gondolkodás fejlesztése: az elsajátított ismeretek adaptálása új földrajzi területre;
- szövegértés gyakorlása;
- topográfiai tudás fejlesztése, logikai térképolvasás fejlesztése;
- vizualizáció fejlesztése: képfelismerés – jellemző felszínformák felismerése;
- csoporton belüli egyéni szerepvállalás gyakorlása;
- prezentálás készségének fejlesztése.

Oktatási követelmények

- Megerősítendő fogalmak:

Általános fogalmak: világtenger, beltenger, peremtenger, talajvíz, belvíz, rétegvíz, hévíz, vízrendszer, lefolyástalan terület, épülő tengerpart, pusztuló tengerpart, szakaszjelleg, gleccser, moréna, karsztjelenség, karsztforma

- Megerősítendő folyamatok:

- ár-apály jelenség;
- vízmozgás a felszínen és a felszín alatt;
- a víz és a jég felszínformáló folyamatai;
- az épülő és a pusztuló tengerpartok kialakulása;
- karsztosodás folyamata.

- Megerősítendő összefüggések:

- az ivóvíz-biztosítás következményei;
- a vízgyűjtő terület, a vízállás, a vízjárás és a vízhozam összefüggései;
- az eljegesedés és az eljegesedett területek felszínformái.

- Kiemelt tevékenységek:

- a szemelvények és az elsajátított földrajzi tartalmak összefüggéseinek értelmezése;
- csoportos megbeszélés;

- önálló értelmezés és összefüggések keresése.

Tantárgyi koncentráció

Belső koncentráció: A vízburok földrajza

Külső koncentráció: Irodalom: C. S. Lewis: Az oroszlán, a boszorkány és a különös ruhásszekrény

Szemléltető eszközök

- Felhasznált tankönyv: Jónás I. – Kovácsné – Vízváriné: Természetről tizenéveseknek. Földrajz 9. osztály. Mozaik Kiadó, Szeged
- Narnia térképe

Az óra menete

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer, munkaforma	Eszköz
1'	Az óra szervezése: jelentések, adminisztráció			
13'	Lewis: Az oroszlán, a boszorkány és a különös ruhásszekrény regény első két fejezetének felolvasása	Új ismeretek átadása	Tanári felolvasás	Irodalmi szemelvény (1. melléklet)
2'	Csoportalakítás a tanulók igényeinek figyelembevételével 5 csoport: térképészek, jégkutatók, vízkeresők, művészek, kalózkodók	Csoportok kialakítása	Csoportmunka	2. melléklet, 3. melléklet
8'	A feladatlapok megoldása a csoport tagjainak részvételével	Információ-szerzés	Szövegfeldolgozás Csoportmunka	Feladatlapok, színes ceruza, üres papír
15'	Csoportmunka eredményeinek bemutatása (csoportonként 3 perc áll rendelkezésre)	Alkalmazó rögzítés	Bemutató Csoportmunka	Tábla, kréta, ismérv-cédulák, ragasztó
1'	Az órai tartalmak rövid összefoglalása tanári közléssel	Összefoglalás, rögzítés	Frontális előadás	
4'	Kilépőkártya: a tanulók visszajelzést írnak az óráról, három kérdés alapján: 1. Mennyire tetszett az óra? (1-6 skálán) 2. Mennyiben járult hozzá az óra a földrajzi ismereteitek bővítéséhez, elmélyítéséhez? (1-6 skálán) 3. Tetszett-e a tanulmányozott mű? (igen/nem + indoklás)	Reflexió	Egyéni munka	színes „Stickey Notes”
1'	Az óra befejezése: elköszönés			

Mellékletek

1. melléklet

1. fejezet

Lucy felfedezi a ruhásszekrényt

Valamikor, századunk elején élt négy kisgyermek; Peter, Susan, Edmund és Lucy. A háború bombázásai előtt a szüleik nyaralni küldték őket egy messzi vidékre, távol Londontól. Ez a kis könyv az ő kalandjaikról szól. Egy olyan öreg professzor háza lett az új otthonuk, aki a világtól elzárkózva élt itt. A legközelebbi vasútállomás tíz mérföldre, a postahivatal pedig két mérföldre volt a birtoktól. A hatalmas házat egy házvezetőnő és három cseléd tartotta rendben. (Nevük: Ivy, Margaret, Betty. Keveset találkozzunk majd velük a történet folyamán.)

A Professzor ősz hajú, idős ember volt. Derű és vidámság sugárzott róla. Az első látásra megkedvelték a tanulók. Megérkezésük napján, este, amikor megjelent az ajtóban, kissé fura figurának találták. Bár kedves szavakkal üdvözölte őket, Lucy, a legkisebb lány félni kezdett tőle. Edmund pedig annyira humorosnak találta, hogy nevetgetnie támadt, de úgy tett, mintha éppen az orrát fújná.

Az első este, amikor a tanulók vacsora után elkészöntek és fölmentek az emeletre, még együtt maradtak, hogy megtárgyalják a tapasztalatokat

– Azt hiszem, minden rendben lesz és a lehető legjobban kezdődik. Az öreg fickótól azt csinálhatunk, amit akarunk – kezdte Peter.

– Engem egy öreg medvére emlékeztet – folytatta Susan.

– Hagyjuk! – legyintett Edmund, aki halálosan fáradt volt már, de próbálta frissnek mutatni magát a többiek előtt. Ezért rosszkedvű is volt. – Fejezzük már be! – unszolta őket.

– Miért? – csodálkozott Susan. Egyébként is rég ágyban lenne a helyed.

– Mintha anyut hallanám – felelte durcásan Edmund. Ki vagy te, hogy megmondod, mikor menjek aludni?

– Baj lesz, ha meghallják, hogy még mindig ébren vagyunk – zárta le a vitát Lucy.

– Nem hiszem – válaszolta Peter. – Ez egy olyan ház, ahol senki sem törődik veled, ki mit csinál. Egyébként is úgysem hallanak semmit! Kb. tíz perc kell, hogy lejuss az ebédlőbe, nem beszélve a közbeeső sok lépcsőről és egyéb kitérőkről.

– Mi ez a zaj? – kiáltott fel Lucy hirtelen.

(Tudnotok kell, hogy ez idáig ez volt a leghatalmasabb ház, amiben valaha is megfordultak.)

Mindannyian a vég nélküli folyosóra, ajtók hosszú sorára gondoltak, amelyek üres szobákba nyílottak. Egy kicsit megborzongtak.

– Ez csak egy madár, te buta – nyugtatta Edmund.

– Méghozzá egy bagoly – tette hozzá Peter. – Jó kis hely lehet a madaraknak! De most már tényleg megyek aludni. Azt ajánlom, holnap folytassuk a megbeszélést. Izgalmas lesz, hiszen az ember bármit találhat egy ilyen helyen. Emlékeztek, milyen nagy hegyeken át vezetett ide az út? Hát az erdőkre? Még sasok, nagy vadak, ragadozó madarak is lakhatnak ott!

– Meg borzok!

– Rókák!

– Nyulak!

Egymást túlkiabálva sorolták a különböző állatok neveit.

Nagy bánatukra a következő reggel zuhogó esőre ébredtek. Hiába lestek ki az ablakon, a sűrű esőfüggöny eltakarta a hegyeket, erdőket, sőt még a kis patak sem látszódott a kertben.

– Hát persze hogy most kell esnie! – zúgolódott Edmund. A Professzorral együtt megreggeliztek, utána fölmentek a szobájukba. Ez egy hosszú, alacsony helyiség volt, két ablaka a kertre nézett, a másik kettő ellenkező irányba.

– Ne morogj, Ed! – vigasztalta Susan. – Fogadni mernék, egy órán belül kiderül az ég, és rögtön jókedvünk lesz. Addig itt a rádió, meg a rengeteg könyv.

– Csak nem nekem! – csattant fel Peter. – Inkább felfedező útra indulok a házban!

Ezt mindenki jó ötletnek találta. (Jól figyeljetelek, mert most kezdődnek az igazi kalandok! Már említettem, hogy ez egy olyan ház volt, amit tökéletesen szinte sosem ismerhet meg az ember. Hogy miért? Mert a legaprólékosabb vizsgálódás után is marad egy-két feltáratlan helyiség, benyíló, lépcső – és nem is sorolom tovább!) A felfedező út elkezdődött. Az első néhány ajtó üres szobákba nyílt, amin egyáltalán nem lepődtek meg. Nemsokára egy olyan helyiségbe jutottak, ami inkább egy hosszú terem volt, tele ablakokkal, a falakon fegyvergyűjtemény pompázott. Egy másik szobában minden csupa zöld volt. Magányos hárfa állt a sarokban. Aztán következett három lépcső lefelé, öt felfelé, majd egy pici emeleti előszoba, aztán megint egy ajtó, ami egy erkélyre nyílt. A tanulók egymás után nyitogattak be az emeleti szobákba is, ahol hosszú polcokon vastag, régi könyvek zsúfolódtak. Némelyik terjedelmesebb volt, mint a templomokban az ősrégi Bibliák. Végül bekukucskáltak egy üres szobába, aminek egyik sarkában régi, kopott ruhásszekrényt pillantottak meg. Egyik ajtaja üvegezett volt.

– Semmi izgalmas! – sóhajtott fel Peter, avval kitrappolt a szobából. A többiek követték, kivéve Lucy, ő hátramaradt, bár tudta, hogy fölösleges a szekrényajtóval bajlódnia, úgymint zárva lesz. Legnagyobb meglepetésére, már az első próbálkozásra könnyedén kinyílt, és két molyirtó golyócska gurult ki belőle. Belesett. Szorosan, egymás mellett kabátok lógtak, sok bunda is volt köztük. Lucy mindig is szerette a bunda illatát.

Kapta magát és hirtelen belépett a szekrénybe, arcát a kabátok közé fúrta. Az ajtót nyitva hagyta, mert még régebben hallotta, milyen megdöbbentettség becsukni az embernek maga mögött bármilyen szekrény ajtaját. Tovább lépett, és újabb sor kabátot talált.

Meglehetősen sötét volt, ezért a kezeit előre kellett nyújtania, nehogy a fejét beüsse a szekrény oldalába. Két vagy három lépést haladhatott így előre. Még mindig nem tapintotta a hátlapot.

– Nahát! Ez egy nagyon különös szekrény! – gondolta, ahogy egyre beljebb és beljebb haladt. A kabátokat egyre-másra tologatta félre maga előtt. Nemsokára úgy hallotta, mintha valami csikorogna a talpa alatt.

– Csak nem ennyi molyirtó golyócskán taposok! – tűnődött. Lehajolt, hogy kitapogassa. De ahelyett, hogy a szekrény kemény fáját érezte volna, az ujjai valami puha, de hideg dolgot érintettek.

– Nagyon különös – ámuldozott egyre jobban, és megint tett néhány lépést előre.

A következő pillanatban érezte, hogy az arcát súrolja valami. De ez a valami nem a kabátok puha, lágy anyaga volt, hanem valami kemény, szűrős dolog.

– Mintha száraz faágak lennének! – próbált valami magyarázatot találni. Hirtelen világosság támadt a feje fölött. Tudta, hogy a szekrénynek közvetlenül a háta mögött kell lennie, de ahogy hátrapillantott, valahogy távolabbnak tűnt. Valami puha és hideg hullott a fejére. Pillanatokkal később már világosan láthatta, hogy havas erdő közepén áll, éjszaka, miközben hópelyhek szállingóznak mindenfelé a levegőben.

Kissé meglepődött, de mindenre elszántan és izgatottan tekintett szét. A háta mögött, a távolban, az erdő sűrűjén át még látta a nyitott szekrényajtót, sőt az üres szoba körvonalait is. (Természetesen az ajtót nyitva hagyta, mert tudta, milyen lehetetlen dolog, ha valaki bezárja magát a szekrénybe.)

– Bármikor visszamehetek, ha történne valami – nyugtatta magát. Elindult előre. Kraccs, kraccs – ropogott a hó a lába alatt. A sűrűsége át fény derengett. Körülbelül tíz perc gyaloglás után odaért. Egy lámpaoszlop állt a tisztás közepén. Lucy megállt, körülnézett és azon töprengett,

hogyan kerülhetett egy lámpaoszlop az erdő közepébe. Most hogyan tovább – ezt kellett eldöntenie. Ahogy ott álldogált, apró neszre lett figyelmes. Mintha pici lábak trappoltak volna a hóban, sőt úgy tűnt, mintha feléje közelednének. Nemsokára egy különös kis élőlény bukkant elő a sűrűből. Alig volt magasabb, mint Lucy, a feje fölött havas esernyőt tartott Deréktól fölfelé emberformája volt, de a lábai kecskepatában végződtek Farka is volt (amit Lucy rögtön nem vehetett észre, mert fölfelé tartotta a hó miatt). Nyakába vastag, vörös sálát tekert még a bőre is vörösesnek tűnt. Furcsa, de rokonszenves kis arca volt. Apró szakállt és göndörkés haját viselt. A feje búbján két apró szarvacska meredt fölfelé. Egyik kezében esernyőt tartott, a másikban csomagokat cipelt. Úgy nézett ki a havas tájban a csomagokkal mintha a karácsony előtti nagy bevásárlásból jönne éppen. Ez nem volt más, mint egy Faun. (Félig ember, félig állat) Mikor észrevette Lucyt még a csomagokat is leejtette ámultában. – Te jóságos ég! – kiáltott fel.

2. fejezet

Ismerkedés a szekrényel

– Jó estét! – köszönt Lucy. De a Faun annyira el volt foglalva a csomagjaival, hogy oda sem figyelt. Mikor már a csomagokat újra a kezében tartotta, mélyen meghajolva válaszolt.

– Jó estét, jó estét! Bocsnát, nem akarok tolakodó lenni, ugye jól gondolom, hogy te Éva lánya vagy, vagyis ember?

– A nevem Lucy – hangzott a bizonytalan válasz. (Nem egészen értve, mit is akar a másik.)

– De téged, bocsáss meg, ugye lánynak hívnak? – kérdezte újra a Faun.

– Természetesen lány vagyok.

– Teljesen biztos, hogy ember vagy?

– Hát persze hogy az! – bizonygatta Lucy kissé megilletődve.

– Biztosan úgy van, biztosan úgy van – ismételte a Faun. – Milyen bolond vagyok! De még életemben nem találkoztam egy igazi emberrel. Igazán tetszel! Vagyis azt akarom mondani, hogy – ... itt elhallgatott, mintha elfelejtette volna a további mondókáját – Igazán nagyon helyes! Engedd meg, hogy bemutatkozzam. A nevem: Tumnus.

– Nagyon örülök, hogy találkoztunk, Mr. Tumnus! – szólt kedvesen Lucy.

– Megkérdezhetem tőled, kicsi ember, hogy kerültél Narniába?

– Narnia? Mi az? – hüledezett Lucy.

– Ez Narnia földje, ahol most vagyunk – felelte a Faun. A lámpaoszloptól egészen a Nagy Zöld Kastélyig, illetve az északi tenger partjáig terjed. És te, te a nyugati hatalmas, sűrű erdőségekből jöttél?

– Én, én keresztüljöttem a ruhásszekrényen, és kijutottam ide, a szabadba – válaszolta Lucy.

– Aha – hagyta rá Tumnus (meglehetősen szomorkásan), majd így folytatta: – ha szorgalmasabban tanultam volna a földrajzot diákkoromban, biztosan tudnék ezekről a különös országokról. Most már túl késő.

– De ezek egyáltalán nem különös országok – nevetett Lucy. – Úgy hiszem, közel van ide, és ott nyár van.

– Lehet – hagyta rá újra Tumnus –, de itt Narniában tél van, és emberemlékezet óta az van, és úgy megfázunk mindketten, hogy borzasztó, ha még sokáig állunk és beszélgetünk a hóban. Ó, Éva leánya messzi Nemtudommicsoda országból, ahol fény és nyár uralkodik (vagyis Ruhásszekrény Városában), eljönne-e velem egy csésze teára?

– Nagyon köszönöm, Tumnus – felelte boldogan Lucy. – Habár kíváncsi vagyok, egyáltalán hazatalálok-e én innen.

– Csak ide megyünk a sarokra, és hús, hal meg sütemény is lesz – hadarta a Faun.

– Olyan aranyos vagy – hálálkodott Lucy. – De nem maradhatok sokáig!

– Karolj belém! – ajánlotta Tumnus –, majd tartom az ernyőt, így ni! Most pedig gyerünk!

Lucy kart karba öltve elindult ezzel a kis fura élőlénnel az erdőn keresztül. Úgy érezte, mintha már egész életében ismerték volna egymást.

Nem régen lehettek úton, mikor kiértek az erdő sűrűjéből. Körös-körül sziklák nyúltak a magasba. Felbaktattak egy magas domb tetejére, majd Tumnus hirtelen irányt változtatott, mintha eddig rossz úton haladt volna. Pillanatok múlva Lucy látta, hogy társa egy barlang bejáratához vezet. Be is léptek. Rögtön megcsapta őket a lobogó tűz melege. Tumnus odament a kandallóhoz és vasfogóval kivett egy izzó fahasábot, hogy meggyújtsa a gyertyát.

– Nem maradunk sokáig – szolt, és gyorsan feltette a teafőzőt. Lucy még soha ilyen barátságos helyen nem járt. Száraz, meleg barlang volt, vöröstéglás falakkal. Szőnyeg borította az alját, két szék állt középen („Egy nekem, egy a barátomnak” – magyarázta Tumnus), egy asztal, egy tálalószekrény edényekkel, a kandalló, fölötte lógott egy öreg Faun szakállas képe. Az egyik sarokban Lucy egy ajtót vett észre. („Biztosan a hálószobába nyílik” – gondolta.)

Hosszú polcon könyvek sorakoztak. Lucy mindegyiket jól szemügyre vette, miközben barátja a teáskészletet szedte elő. Ilyeneket olvashatott, hogy: Silenus élete és levelei, Nimfák és életük, Emberek, szerzetesek és a vadőrök, Tanulmányok a népszerű történelemről, Az ember mítosz?

– Kész! – hívta őt Tumnus.

Egy csodálatos uzsonna látványa fogadta: lágy tojás, szardíniás szendvics, kemény tojás, mézes kenyér, cukrozott sütemény. Mikor Lucy belefáradt már az evésbe, a Faun mesélni kezdett. Mesélt az erdő életéről, beszélt az éjjeli mulatságokról, amikor a Nimfák a forrásokból, a Manók a fákról összegyűltek, hogy táncoljanak a Faunokkal.

Elmesélte a vég nélküli hajtóvadászokat a fehér szarvas után (ami minden kívánságot teljesíti, ha elfogad), felidézte a lakomákat, kincskereső utakat, amelyeken együtt izgultak a Vörös Manóval a barlangok, gödrök mélyén, végül beszélt a nyárról, amikor minden csupa zöld és meglátogatja őt az öreg Silenus számárháton, sőt talán még Bacchus is. A patakokban bor folyik majd víz helyett, az egész erdő az örök vidámság otthona lesz.

– Csak véget ér ez az örökös tél! – sóhajtott fel szomorkásan. Aztán, hogy e bús hangulatnak végét vegye, hirtelen mozdulattal elővett egy különös kis furulyát egy kis dobozkából. Olyan vékony volt, mint a szalmaszál. Fújni kezdte. Lucy nem tudta, sírjon vagy nevéssen, táncoljon vagy inkább szunyókáljon, mert olyan mulatságos volt a dallama. Órák múlhattak így el, mikor Lucy hirtelen feleszmélt:

– Ó, Tumnus, igazán sajnálom, hogy félbe kell szakítanom téged, pedig gyönyörűen játszol. Tényleg mennem kell! Úgyis csak pár percre akartam maradni.

– Most nem lehet – és szemeit bocsánatkérően függesztette Lucyra.

– Nem lehet?! – pattant fel Lucy, egész testében remegve az indulattól. – Hogy érted ezt? Azonnal haza kell mennem. A többiek el sem tudják képzelni, mi történhetett velem. Tumnus, mit jelentsen ez?

A Faun szemei megteltek könnyel, lassan szivárogtak lefelé az arcán, orrán, majd eltakarta kezével az arcát és hangosan bőgni kezdett.

– Tumnus! Tumnus! – vigasztalta együttérzéssel Lucy. – Ne csináld ezt! Mi a baj? Nem jól érzed magad? Kedves Tumnus barátom, mondd, mi bánt?

De a Faun folytatta a sópánkodást, mintha a szíve szakadt volna meg. Sőt, még akkor sem hagyta abba, amikor Lucy odament hozzá, hogy zsebkendőjével kiségitse. Végül is elvette a zsebkendőt, telesírva rakosgatta egyik kezéből a másikba, miközben Lucy dermedten állt előtte.

– Tumnus! – üvöltött barátja fülébe, és megrázta. – Azonnal hagyd abba! Szégyelld magad, ilyen nagy Faun, mint te! Mi a csodának sírsz ennyire?

– Ó, ó, ó – sópánkodott tovább –, azért sírok, mert én egy olyan rossz faun vagyok.

– Egyáltalán nincs igazad – felelte Lucy. – Azt hiszem, te egy kiváló Faun vagy, sőt a legkedvesebb, akivel valaha is találkoztam.

– Ó, nem mondanád, ha tudnád – válaszolta sírva Tumnus. – Nem, én egy rossz Faun vagyok. Nem hiszem, hogy a világ keletkezése óta született egy olyan megátalkodott Faun, mint én.

– De hát mit tettél? – kérdezte Lucy.

– Az én papám, akinek képmását a kandalló fölött látod, sosem tett volna olyat, mint én. A Fehér Boszorkány szolgálatába álltam. Látod, ez vagyok én. A Fehér Boszorkány karmaiban vagyok.

– A Fehér Boszorkány? Ki az?

– Nos, ő az a személy, aki hatalmában tartja egész Narniát. ő csinálja az örök telet. Mindig tél, de soha egy karácsony. Képzelheted!

– Milyen szörnyű! – álmélkodott Lucy. – De mennyit fizet a szolgálataidért?

– Ez a legrosszabb az egészben – sóhajtott fel Tumnus. – Gyermekrablója lettem. Nézz rám, Éva leánya! Gondoltad volna, hogy én egy olyan Faun vagyok, aki találkozik az erdőben egy ártatlan kislánnyal, aki semmi rosszat nem tesz neki, barátságos vagyok vele, meghívom az otthonomba csak azért, hogy elaltassam és átadjam a Fehér Boszorkánynak.

– Nem, te nem tudnál ilyet tenni!

– De igen, muszáj – válaszolta a Faun.

– Nos – kezdte nagyon lassan Lucy (mert még mindig nem egészen hitt a barátja szavainak és meg akart győződni az igazságról) –, nos, ez valóban csúnya volt. De ahogy látom, téged ez annyira bánt, hogy többé nem teszel ilyet.

– Ember, hát nem érted? Ezt én nem tettem, hanem most teszem.

– Mit akarsz ezzel mondani? – sápadozott Lucy.

– Te vagy az a gyerek! Parancsot kaptam a Fehér Boszorkánytól, hogyha bármikor találkozom Éva lányával, vagy Ádám fiával, fogjam el és adjam át őket. És te vagy az egyik, akivel összefutottam. Barátod lettem, együtt teáztunk és egész idő alatt arra várok, hogy aludj el és akkor elmenjek és jelentsem Neki.

– De te nem fogod, Tumnus – kiáltotta Lucy. – Ugye, nem? Hidd el, nem szabad!

– És ha nem fogom – és újra sírásba tört ki a Faun –, úgyis rájön. A farkamat levágja, szarvaimat lefűrészezi, szakállamat kitépi, erős patáimat megpuhítja és olyanná tesz, mint amilyenek az öreg, kiszolgált lovak. És ha valóban haragszik rám, kővé változtat és csak egy kőszobor Faun leszek a többi között félelmetes kastélyában, a Cair Paravelben. Amíg a trónbitorlók ott fészkelnek (és a jóisten tudja, még meddig), ez úgy lesz.

– Nagyon sajnállak, Tumnus – szólalt meg halkán Lucy –, de kérlek szépen, engedj haza.

– Természetesen elengedlek. Most már biztosan tudom. Eddig nem tudtam, milyen az ember a valóságban, amíg veled nem hozott össze a sors. Persze hogy nem árulak el a Boszorkánynak; most már nem, hogy megismertelek. Hanem éppen ezért azonnal indulnunk kell. Visszakísérlek a lámpaoszlophoz. Ugye, onnan már visszatalálsz az országodba és a ruhásszekrénybe?

– Biztos vagyok benne – hálálkodott Lucy.

– Olyan csendben kell haladnunk, ahogyan csak tudunk – folytatta Tumnus. – Az erdő tele van az Ő kémjeivel. Még a fák közül is néhányan az ő hívei.

Mindketten fölkerekedtek, ott hagyták az uzsonna maradványait az asztalon, és Tumnus újra fölkattintotta az ernyőjét, belekarolt Lucyba és elindultak a hóban. A visszaút nem volt olyan kellemes, mint az idejövétel a barlangig: olyan fűgén osontak, ahogyan csak bírtak. Egy szót sem szóltak egymáshoz. Tumnus a legsötétebb helyeken vezette Lucy-t. Megkönnyebbültek, mikor újra elérték a lámpát.

– Tudod már innen az utat, Éva leánya? – kérdezte Tumnus.

Lucy örvendezve állt a fák árnyékában, és a távoli világosságot figyelte.

– Hát persze! A szekrényajtót is látom már!

– Akkor indulj gyorsan hazafelé. Megbocsájtod-e, amit elkövettem ellened?

– Hogy kérdezhetsz ilyet? – rázott barátságosan kezét Lucy a Faunnal. – És nagyon remélem, miattam nem kerülsz olyan szörnyű helyzetbe.

- Isten veled, Éva leánya! Megtarthatom a zsebkendődet?
- Tartsd meg és Isten veled – kiáltott vissza Lucy, ahogy sebesen rohant a viláosság felé. És hirtelen, ahelyett, hogy bokrok és fák kerültek volna az útjába, kabátok között bukdácsolt Lába nem havat taposott, hanem a szekrény deszkáit Majd hirtelen abba a szobába lépett, ahonnan kalandos útjára indult. Behajtotta az ajtót maga mögött, szíve erősen kalapált. Az eső még mindig zuhogott, a folyosóról behallatszott a gyerekzsivaj.
- Itt vagyok! Visszajöttem! Semmi bajom nincs! – kiabált Lucy, ahogy a torkán kifért.”

(C. S. Lewis (1988): *Az oroszlán, a boszorkány és a különös ruhásszekrény*, Szent István Társulat, Budapest, pp. 7–23.)

2. melléklet

(kép forrása: <http://www.narniaweb.com/wp-content/uploads/2009/08/NarniaMap-1023x772.jpg>, utolsó letöltés 2017.04.17.)

3. melléklet

1. csoport – Térképészek

Feladatléírás

Megérkeztetek Narnia földjére, átléptetek a titkos ruhásszekrényen. Még mielőtt kilépnétek a háza, és felfedeznétek ezt a varázslatos világot, az ódon szekrény mélyén egy térképet találtok. Ez a térkép még azelőtt készült, hogy a Fehér boszorkány jégtengerré változtatta volna Narniát. Vegyétek szemügyre!

A kérdések megválaszolásához használjátok korábban megszerzett ismereteiteket!

1. Narnia folyói a környező mészkőhegységekben erednek. Milyen jelenségeknek lehetünk tanúi a hegységekben?
.....

2. Mi táplálja a folyóvizeket?
.....

3. Melyik lehet Narnia fő folyója?
.....

4. Húzzátok alá a megfelelőt! Indokoljátok a választásotokat!
Narnia területe **lefolyásos/lefolyástalan**.

Indoklás:
.....

5. Milyen torkolattípusok találhatóak meg Narnia területén?
.....

6. Melyik folyón található vízésés? Milyen lehet itt a szakaszjelleg?
.....

7. Mit gondoltok, miért tölcsértorkolat mellett épült fel Cair Paravel, Narnia uralkodói központja?
.....
.....

8. „Frozen Lake” vize a Fehér boszorkány varázslata előtt 38° C volt. Hogyan lehetséges ez?
.....
.....

2. csoport – Jégkutatók

Feladatléírás

Mr. Tumnus bemutatja nektek Narniát, ahol a Fehér boszorkány jóvoltából az örök tél az úr! Az alábbi képeket fotózta a területen. Mit ábrázolnak a képek? (képek forrása: <http://bit.ly/2oPCJow>, <http://bit.ly/2onsyDZ>, utolsó letöltés: 2017.04.17.)

.....

Amennyiben a Fehér boszorkány varázslata véget ér, milyen nyomai maradnak a jég felszínformáló tevékenységének? Gyűjtsétek össze a korábban tanultak alapján!

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mit gondoltok, milyen nehézségei lehetnek Narnia lakóinak az örök tél birodalmában?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. csoport – Vízkeresők

Feladatléírás

A Fehér boszorkány kutatókat küld a Narnián túli területekre, hogy tiszta ivóvízhez jutathassa Narnia lakóit, akik egyre csak panaszkodnak. Köztudomású, hogy Narnia határai végesek, és vannak olyan területek, ahova nem ér el a Fehér boszorkány hatalma, így a tél sem.

Milyen lehetőségeket vennétek számításba? Hol találhattok/hogyan állíthattok elő tiszta ivóvizet? Vitassátok meg! Használjátok a korábbi ismereteiteket!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

„Az ENSZ szerint 2025-re a világ népességének 14 %-a fog vízhiánnyal küzdeni.” (Forrás: Index, 2017.04.04.)

A vízhiány nem csak Narniában probléma, Földünk egyik legégetőbb környezeti problémája. Milyen okai vannak? Gyűjtsétek össze közösen!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. csoport – Művészek

Feladatléírás

Narniában is élnek művészek, Mr. Tumnus felmenői között is sok-sok jeles művész van: kiváló rajzoló, dalnokok. Az örök tél idején munkájukra már nincs akkora igény, a Fehér boszorkány haragszik mindenért, ami örömet okoz Narnia lakóinak. Felkér titeket, dicsőítsétek az örök tél birodalmát!

Ellenálltok vagy behódoltok akaratának? Válasszatok az alábbi két feladat közül!

- A) Plakát készítése a jég birodalmáról: a természeti jellemzők, felszínformák bemutatása
- B) Versírás a jégsivatag tájainak lenyűgöző természeti szépségeiről

Használjátok fel korábbi ismereteiket arról, hogy milyen a jég birodalma!

5. csoport – Kalózok

Feladatléírás

A helyzet egyre inkább tarthatatlan Narniában, a gonosz Fehér boszorkány az örök tél fogságában tartja Narnia lakóit. A Keleti-tengeren keresztül kalózok merészkedtek be a területre, hogy portékákat eladják Cair Paravel kikötőjében!

1. A kalózok azt mondják, a messzi óceánokról érkeztek. Milyen típusú ez esetben a Keleti-tenger?
.....
.....
2. Északon mély vízű, meredek partokra bukkantak, ezért inkább itt kötöttek ki (no meg itt jobban is lehet kereskedni). Milyen típusú partszakasz lehet északon?
.....
.....
3. A kalózok az óceán kincseit hozták el Narniába. Gyűjtsétek össze, milyen portékák lehetnek!
.....
.....
.....
4. Már mindenüket eladták kalózaink, mégsem tudják elhagyni Cair Paravel városát. Mi lehet az oka? Magyarázzátok meg a jelenséget!
.....
.....
.....
.....